

**Rapport fra arbejdsgruppen vedrørende medierettigheder til kampe,
der ikke er udskrevet af et håndboldforbund.**

Februar 2006

Indholdsfortegnelse

Afsnit 1

Indledende afsnit

Baggrund	side 03
Problemformulering	side 03
Metodik	side 04
Definitioner	side 04

Afsnit 2

Retsgrundlaget for beskyttelse af immaterielle rettigheder

2.1	Ikke sportslig regulering	side 05
2.2	Ophavsretsloven	side 05
2.3	Markedsføringsretlig beskyttelse	
2.3.1	Markedsføringsloven	side 06
2.3.2	Konceptbeskyttelse	side 06
2.4	Almindelige retsgrundsætninger	side 07
2.5	Delkonklusion	side 09

Afsnit 3

Nugældende rettighedsforhold for DHF og DHFs interessenter

3.1	Idrætslig regulering	side 09
3.2	Håndboldens regler:	
3.2.1	DHF's love	side 10
3.2.2	Delkonklusion	side 13
3.2.3	Internationale håndboldregler	side 14
3.2.4	Delkonklusion	side 15
3.3	IOCs og DIFs regler:	
3.3.1	DIFs love	side 15
3.3.2	DIFs mediaaftaler	side 16
3.3.3	IOCs regler	side 16
3.3.4	Delkonklusion	side 17

Afsnit 4

Konkurrenceretlig regulering

4.1	Konkurrenceloven	side 17
4.2	Konkurrenceloven og DBU-afgørelsen	side 18
4.3	Øvrige forbunds regulering	side 20
4.4	Øvrige fortolkningsbidrag	side 21
4.5	Delkonklusion	side 22

Afsnit 5

Konklusion	side 23

Afsnit 6

Litteraturliste	side 25

Rapport fra arbejdsgruppen vedrørende medierettigheder til kampe, der ikke er udskrevet af et håndboldforbund.

AFSNIT 1

Baggrund.

Sport udgør en central del af samtidens kultur og spiller en vigtig samfundsmæssig rolle både folkesundhedsmæssigt, opdragelsesmæssigt og socialt. Sportsverdenen og de økonomiske aktiviteter i tilknytning hertil har gennem det seneste årti oplevet en eksplosiv vækst, som har nødvendiggjort, at klubber og forbund - i den stadig stigende konkurrence med de øvrige underholdningstilbud - konstant må skaffe sig indtægter til forbedringer af de sportslige præstationer, for derigennem at fastholde tilskuernes interesse og opmærksomhed. De forskellige rettigheder, som indgår som centrale omsættelige aktiver i sportsverdenen for de involverede parter, ejes for nogles vedkommende af klubberne, for andres af de enkelte forbund og for atter nogle af spillerne. Retten til udnyttelse, i særdeleshed eksklusiv udnyttelse, af én eller flere af disse rettigheder udgør betydelige aktiver.

Aktiviteter som alene eller primært foregår i foreningsregi, kan fortsat i høj grad reguleres gennem forbundets og/eller foreningens vedtægter. Imidlertid må de involverede erhvervsmæssige aktiviteter foregå under respekt for de love og regler, som regulerer al anden erhvervsaktivitet i samfundet. Inden for såvel fodbold som håndbold, drives de bedste danske klubber i dag mere eller mindre som erhvervsvirksomheder. Det er en del af grundlaget for sporten, og samtidig gør dette, at sportsverdenen danner basis for mange menneskers arbejde og indkomst. Derved bliver sporten en del af erhvervslivet og omfattes af erhvervslovgivningen som sådan.

I forbindelse med indgåelse af TV-aftalen mellem TV2 Danmark A/S, DHF og Divisionsforeningen Håndbold af 6. juli 2004 (i det følgende omtalt som TV- aftalen), blev der fra bl.a. FCK Håndbold A/S' side rejst tvivl om rettighedsforholdene i forbindelse med TV-aftalens genstandsområde, således som dette er beskrevet i TV-aftalen. Konkret var det spørgsmålet om hvem, der besidder rettighederne til de såkaldte ”private kampe”, dvs. træningskampe og privat arrangerede kampe mellem klubber.

Det blev i den forbindelse vedtaget, at der skulle nedsættes en arbejdsgruppe til belysning af ovennævnte problematik. Arbejdsgruppen blev sammensat som følger:

Ulla Meinecke-Søes udpeget af Danmarks Idræts-Forbund og formand for arbejdsgruppen
Ole Thiel udpeget af Divisionsforeningen Håndbold A/S
Pernille Nørkær udpeget af FCK Håndbold
Martin Binzer Lind udpeget af Dansk Håndbold Forbund.

Problemformulering.

Arbejdsgruppens kommissorium har været:

Arbejdsgruppen skal for så vidt angår de kampe, som ikke er udskrevet af DHF, DHFs distrikter, EHF eller IHF, 1) kortlægge de nugældende rettighedsforhold således som de er beskrevet i DHFs love, regler og propositioner mv. samt 2) belyse rettighedsforholdene således som de beskrives i gældende

national og international ret og således tilvejebringe en konklusion på, 3) hvorvidt rettighedsforholdene, således som de er beskrevet i DHF's love mv. er i overensstemmelse med gældende ret.

Metodik.

I forsøget på at belyse retstilstanden for medierettigheder til håndboldarrangementer, der ikke er udskrevet af hverken DHF/EHF/IHF, kan det være af interesse at rette blikket mod sammenlignelige retstraditioner for at hente inspiration til en løsning. Baggrunden for synspunktet er især mangelen på helt håndfaste danske retskilder på området. I stedet for udelukkende at bruge de traditionelle retskilder, må man analysere sig frem til en løsning bl.a. ved at analogisere til andre retsområder. Idet retskilderne på området er sparsomme, i hvert fald hvor alene danske og nordiske retskilder anvendes, vil en vis analytisk metode blive anvendt i forbindelse med fastlæggelsen af gældende ret.

Af pædagogiske årsager har arbejdsgruppen besluttet at fravige problemformuleringens struktur, og har i stedet valgt at benytte den gængse strukturering af juridiske rapporter.

- I andet afsnit af rapporten undersøges således den generelle regulering af medierettigheder af relevans for rapportens kommissorium.
- I rapportens tredje afsnit indsnævres fokus og den relevante sportslige regulering undersøges.
- I rapportens fjerde afsnit undersøges generelle reglers indvirkning på den sportslige regulering.
- I rapportens femte afsnit konkluderer arbejdsgruppen på baggrund af kommissoriets problemformulering.

Definitioner.

- A. Medierettigheder skal i nærværende rapport forstås som samtlige lyd- og billedrettigheder i såvel nuværende som fremtidige formater.
- B. Arrangøren skal i nærværende rapport forstås som den faktiske arrangør – altså klubben eller tredjemand, der af en klubben har fået stillet turneringsrettigheder til rådighed.
- C. Klub skal forstås som en juridisk enhed, hvis formål det er at drive idræt, uanset om der er tale om klubber, foreninger eller juridiske selskaber.
- D. Håndboldarrangement skal i nærværende rapport forstås som en fællesbetegnelse for alle idrætsarrangementer, der i al væsentlighed afvikles efter håndboldspillereglerne.
- E. Turnering:
Langstrakt struktureret forløb af sammenhængende kampe. F.eks. håndboldbegivenhed, der finder sted løbende gennem året og hvert år.
- F. Kamp:
Enkeltstående begivenhed eller delelement af turnering.
- G. Stævne:
Arrangeret begivenhed af kortere tidsmæssig udstrækning.
- H. Træningskamp:
Enkeltstående begivenhed, der kan ses som forberedelse til ovenstående 3 begivenheder (E, F og G).
- I. Private kampe: Kampe der ikke er udskrevet af et håndboldforbund.
- J. Dansk Håndbold Forbund forkortes konsekvent DHF.
- K. Dansk Boldspil-Union forkortes konsekvent DBU.
- L. Danmarks Idræts-Forbund forkortes konsekvent DIF.

AFSNIT 2

Retsgrundlaget for beskyttelse af immaterielle rettigheder.

2.1. Ikke-sportslig regulering.

Arbejdsgruppen undersøger indledningsvis, om der ganske uafhængig af de regelsæt, der er beskrevet i DHF love, findes immaterialretlige regler, der regulerer rettighederne til håndboldkampe, der ikke er udskrevet af et håndboldforbund (privat arrangerede kampe).

Nedenfor er der foretaget en gennemgang af de mest relevante områder indenfor immaterialretten vedr. dette spørgsmål.

2.2. Ophavsretsloven.

Ophavsretsloven giver beskyttelse til litterære eller kunstneriske værker. Beskyttelsen ligger i, at andre end ophavsmanden/rettighedshaveren ikke må fremstille eksemplarer af værket eller gøre det tilgængeligt for offentligheden uden tilladelse fra rettighedshaver.

Ophavsrettigheden opstår altid hos den eller de fysiske personer (ophavsmanden/-mændene), der skaber eller fremfører værket. Der er dog retspraksis for, at rettigheden automatisk overdrages til arbejdsgiver i ansættelsesforhold.

Hvad der anses som kunstnerisk værk efter ophavsretsloven er eksemplificeret i loven, der eksempelvis angiver sceneværk, filmværk og fotografisk værk.

Sportspræstationer og lignende er ikke angivet i loven, og sportspræstationer kan normalt ikke betragtes som kunstneriske værker, hvorfor de ikke nyder beskyttelse efter ophavsretsloven. Loven giver ikke generel beskyttelse til præstationer, men alene til værker der er nærmere angivet i loven.

Ophavsretsloven giver således ikke den enkelte arrangør af en privat arrangeret håndboldkamp nogen særlig beskyttelse.

Arbejdsgruppen bemærker, at ophavsretsloven på anden vis kan spille en rolle i forbindelse med afvikling af privatarrangerede kampe, idet der er særlige forhold vedr. spillerrettigheder.

Arbejdsgruppen finder anledning til kort at opsummere status på dette punkt.

Den enkelte idrætsudøver er ikke uden beskyttelse i forbindelse med arrangementer, da han eller hun som følge af almindelige retsprincipper ejer rettigheden til sit eget navn og billede, hvilket er nærmere beskrevet nedenfor under afsnittet ”Almindelige retsgrundsætninger”.

En bestemmelse i ophavsretsloven om billedoptagelser (§ 67) kan dog tænkes at få betydning inden for sportens verden. Bestemmelsen giver fremstilleren af billedoptagelser en beskyttelse, således at optagelserne ikke må kopieres eller offentliggøres uden fremstillerens samtykke. Arrangøren af en sports-begivenhed vil ofte kunne kontrollere, hvem der gives adgang til at filme (=fremstille billedoptagelse af) begivenheden. Hvis arrangøren er den eneste, der optager begivenheden, er retten til

optagelserne arrangørens. Hvis arrangøren tillader andre at optage begivenheden, kan det aftales, at vedkommende skal overdrage retten til optagelserne til arrangøren. På den måde vil arrangøren have kontrol over retten til billedoptagelser af sportsbegivenheder.

Foregår en sportsbegivenhed i det offentlige rum, vil arrangøren ikke på samme måde have mulighed for at kontrollere, hvem der optager film af begivenheden, og vil dermed ikke have samme kontrol over rettighederne til billedoptagelser.

2.3.1. Markedsføringsloven.

Markedsføringsloven giver beskyttelse til markedsførelse. Retten opstår hos den, der udfører den markedsførelse, og giver denne ret til udnyttelse af egen erhvervsførelse. Samtidig beskytter loven imod andres brug eller misbrug af den markedsførelse. Kun erhvervsførelse og offentlig virksomhed er beskyttet efter lovens indhold.

Der er tale om en bestemmelse, der skal sikre mod, at andre ”snylter” på den indsats, en virksomhed har udført for at positionere sig selv i markedet.

Forretningskendetegn er direkte nævnt i markedsføringslovens § 5 som beskyttet, således at erhvervsdrivende ikke må benytte forretningskendetegn, der ikke tilkommer dem, eller i øvrigt er forvekslelige med andres kendetegn.

Udover bestemmelsen om forretningskendetegn er markedsføringslovens § 1 – den såkaldte generalklausul - relevant i denne sammenhæng. Generalklausulen er formuleret således, at det forbydes at foretage handlinger, der strider mod god markedsførelse. Hvad, der nærmere skal forstås ved god markedsførelse, kan ændre sig som tiden går og fastlægges ved at se på branchestandarder og domstolspraksis.

Markedsføringsloven generalklausul kan påberåbes overfor den, der foretager illoyal markedsførelse ved – som nævnt ovenfor – at snylte på andres markedsførelse.

Markedsføringslovens regelsæt tillægger muligvis den enkelte arrangør en beskyttelse, men tillægger dem ikke nogen særskilt ret over det produkt, de måtte fremstille under et arrangements gennemførelse.

2.3.2. Konceptbeskyttelse af idrætsarrangementer.

I den juridiske teori er der i de sidste år opstået en drøftelse af, om der findes en særlig beskyttelse af det, der er beskrevet som koncepter.

Diskussionen er opstået med udgangspunkt i afgørelsen U.1999.1762ØLK, omtalt som ”Millionær-sagen”.

Afgørelsen af den nævnte sag fastslog, at et særligt TV-program havde opnået en markedsførelsesretlig beskyttelse og ikke måtte kopieres. Her var det gjort gældende, at der var en lang række konceptuelle momenter, der skulle være opfyldt.

Arbejdsgruppen har overvejet, om den nævnte dom, og de juridiske tanker der er gjort på baggrund af denne, kunne overføres til overvejelsen vedr. gennemførelse af sportsarrangementer. Konceptbeskyttelsen bygger imidlertid på betragtninger, der er vanskelige at opfylde i idrætten, hvor der vel er opstillet spilleregler, men hvor idrætsmanden trods dette har en stor frihed til at foretage egne valg indenfor spillereglernes grænser.

Arbejdsgruppen er enig om, at de forudsætninger, der er indlagt i teorien omkring konceptbeskyttelse, ikke finder anvendelse på sportsarrangementer, hvorfor der ikke i de særlige drøftelser omkring konceptretten er nogen rettigheder, der skal tages hensyn til i de videre undersøgelser i denne rapport.

2.4. Almindelige retsgrundsætninger.

Der findes ikke i dansk ret nogen lov, der regulerer spørgsmålet om rettigheder inden for sportens verden, som ophavsretsloven gør det inden for kunstens verden.

Der kan dog af almindelige retsgrundsætninger i dansk ret udledes en vis retsbeskyttelse for både den enkelte idrætsudøver og arrangører af sportsbegivenheder. Det nærmere indhold af rettighederne kan findes ved at foretage en analyse af domstolspraksis.

a.

Den enkelte idrætsudøver har selv retten til at kunne bestemme, om vedkommendes navn og billede skal anvendes i en bestemt forretningsmæssig sammenhæng.

Den ledende dom, der fastslår dette princip, er en Højesterets-afgørelse fra 1965 (UfR 1965.126H), hvor den kendte skuespiller Buster Larsens billede blev anvendt af fjernsynsfabrikanten Philips A/S i reklamer for Philips A/S' produkter. Philips A/S havde købt billeder af Buster Larsens af et pressebureau og mente derfor, anvendelsen af billederne var berettiget. Højesteret slog fast, at Philips A/S ikke måtte anvende billederne, som det var sket uden Buster Larsens tilladelse, hvorfor Buster Larsen blev tilkendt et erstatningsbeløb.

Afgørelsen er fulgt op af omfattende domspraksis, der stadfæster princippet om retten til eget navn og billede. Som et eksempel på en nyere afgørelse kan nævnes Sø- og Handelsrettens afgørelse fra 2002 (UfR 2003.686S), hvor ugebladskoncernen Aller Press A/S i Se & Hør havde anvendt billeder af fodboldspilleren Martin Jørgensen over to midtersider. Under billederne var anført Martin Jørgensens navn og bladets logo med teksten »Idolbillede«. Der var ingen redaktionel tekst i forbindelse med billederne. Retten fandt, at udnyttelsen uden tilladelse af Martin Jørgensens navn og billede i kommerciel sammenhæng var i strid med almindelige retsgrundsætninger om retten til eget navn og billede og i strid med god markedsføringsskik. Bl.a. under hensyn til spillerens popularitet og ugebladets intensive udnyttelse af idolplakaten i markedsføringen blev vederlaget fastsat til 50.000 kr.

b.

Arrangøren af sportsbegivenheder kan hente en beskyttelse for arrangementet og de medieprodukter, der kan udledes heraf, på baggrund af almindelige retsgrundsætninger indenfor den immaterielle verden.

Indledningsvis skal det fastslås, at der ikke findes nogen juridiske afgørelser, der har taget direkte stilling til medierettighederne for så vidt angår kampe, der ikke er udskrevet af håndboldforbundet, men de

almindelige retsgrundsætninger, der er anvendt i andre tilnærmelsesvis lignende sager, medfører, at der efter arbejdsgruppens opfattelse findes en rettighed, der kan støttes på disse almindelige retsgrundsætninger.

Udgangspunktet er, at der er 2 afgørelser, der særligt giver anledning til konklusion for så vidt angår disse almindelige retsgrundsætninger.

Den første afgørelse er afgørelsen, der omtales som DBU-dommen, U1982.179/2H.

Sagen vedrørte en konflikt i forbindelse med fodboldkampe, udskrevet af DBU, men retsgrundlaget for sagen er almindelige retsgrundsætninger, der også kan udstrækkes til private kampe.

Sagens faktum var, at DR i radioprogrammet "Halvleg" løbende havde givet orientering om udvikling i fodboldkampe fra landets bedste fodboldrækker.

Fodboldturneringer blev arrangeret af DBU og de respektive klubber i fællesskab. DR og DBU havde indgået en overenskomst, der regulerede DRs ret til at bringe transmission, rapporter og referat af fodboldkampe i radio og TV. I overenskomsten var der imidlertid ikke nævnt noget om løbende resultatformidling fra kampene.

DBU modsatte sig DRs resultatformidling, idet DBU frygtede, at publikum ville udeblive fra kampene.

DR gjorde heroverfor gældende, at DBU ikke kunne forbeholde sig nogen ret til oplysninger, udover hvad der fulgte af en ejendomsretlig betragtning i relation til selve stadion. Der var derimod tale om "oplysninger", der var begrundet i en gammel retstradition, der byggede på pressens adgang til at referere nyheder frit, straks når de foreligger.

I Højesteret blev det fastslået, at DBU som arrangør eller som repræsentant for arrangørerne af de pågældende fodboldkampe kunne modsætte sig DRs udnyttelse af arrangementerne ved udsendelse af de nævnte oplysninger.

Højesteret fastslog således med den nævnte afgørelse, at en arrangør har en rettighed som følge af almindelige retsgrundsætninger, og denne rettighed kan arrangøren bruge til enten at hindre krænkelse af rettigheden eller skabe sig økonomisk værdi af rettigheden.

Den anden afgørelse, er afgørelsen, der omtales som Bold.dk-dommen, U2004.2945.H.

Sagen drejer sig om, hvorvidt DBU og Divisionsforeningen efter almindelige retsgrundsætninger eller Markedsføringslovens regelsæt kunne forbyde Teledanmark A/S og Bold.dk A/S at videregive oplysninger og resultater om fodboldkampe, som sagsøgeren arrangerede i kommercielt øjemed.

I sagen er det oplyst, at DBU og Divisionsforeningen var enige om, at de i fællesskab besad retten til kampene i den af DBU udskrevne danmarksturnering.

I Højesterets afgørelse blev det indledningsvis præciseret, at der fandtes en arrangementsbeskyttelse, men denne arrangementsbeskyttelse kunne ikke udstrækkes til de faktuelle forhold, der var omfattet af den konkrete sag.

Det er vigtigt at notere sig, at Højesteret fandt anledning til at præcisere, at der findes en arrangementsbeskyttelse.

Dommen, omtalt som DBU-dommen, er taget til indtægt for, at der i Danmark antages at gælde en generel beskyttelse for den, der har ansvaret for at arrangere en sportsbegivenhed, jf. f.eks. Rapport vedr. Sportsrettigheder, udgivet af DIF i november 1999.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at denne i domspraksis statuerede ret medfører, at arrangøren har rettighederne til det enkelte arrangement og de produkter – set i forhold til denne sag medierettigheder – der kommer ud af et sådant arrangement.

Når der er tale om håndboldkampe, der afvikles som udgangspunkt i haller eller lignende, hvor den enkelte arrangør har mulighed for fuldt ud at kontrollere, hvem der deltager/hvem der kommer ind og overværer arrangementet, er gældende ret den, at arrangøren har rettighederne til produktet, der er omfattet af arrangementet.

2.5. Delkonklusion.

På baggrund af ovennævnte korte gennemgang af den generelle beskyttelse af immaterielrettigheder i dansk ret, har arbejdsgruppen følgende delkonklusioner:

Der er ikke nogen love, der giver den enkelte arrangør rettigheder over produkterne i forbindelse med et arrangement.

Selvom der ikke er nogen dom, der tager direkte stilling til rettighederne i forhold til kampe, der ikke er udskrevet af et håndboldforbund, er arbejdsgruppen enig om, at hvis den faktiske arrangør har afklaret rettighedsspørgsmålet med den enkelte idrætsudøver, der deltager i pågældende arrangement, så vil det være arrangøren, der har rettighederne, herunder medierettighederne, også hvis der er tale om en privat gennemført håndboldkamp.

AFSNIT 3

Nugældende rettighedsforhold for DHF og DHFs interessenter.

3.1. Idrætslig regulering.

Arbejdsgruppen undersøger i det følgende, hvilken regulering der findes i håndboldens egne regelsæt omkring rettighederne til håndboldkampe, der ikke er udskrevet af et håndboldforbund (privat arrangerede kampe).

Udgangspunktet for organisering af europæisk sport er et enstrengt system kaldet ”systemet om et forbund pr. sport”. Systemets kerne er, at hver sportsgren har et nationalt forbund, som foreningerne er medlemmer af. Det nationale forbund er medlem af et europæisk forbund. Denne form for organisering bygger på en historisk tradition, der går mere end 100 år tilbage i tiden. Også i Danmark benyttes den europæiske sportsmodel, hvilket kommer tydeligt til syne i DIFs lovregulativ I, § 1, stk. 1. Selvom der i de fleste europæiske idrætsforbunds regulativer findes forskrifter, hvorefter forbundets medlemmer kun må deltage i arrangementer, der er organiseret eller i det mindste godkendt af forbundene, har Kommissionen ikke valgt at skride ind heroverfor. Også DHF har bestemmelser, der kan bruges til forsvar af DHFs monopol som håndboldens enhedsorganisation i Danmark.

3.2.1. DHFs love.

Arbejdsgruppen har bl.a. som kommissorium at kortlægge de nugældende rettighedsforhold, således som de er beskrevet i DHFs love, regler propositioner m.v. I denne sammenhæng er det interessant ikke blot at se på DHFs love men også på de øvrige regler, der findes i idrætten, og som forpligter DHF, fordi forpligtelsen bindes op på medlemskab af en idrætslig organisation som f.eks. IHF, EHF, IOC eller DIF.

I det følgende tages udgangspunkt i DHFs egne regler, men det vil tilsvarende blive vurderet, om nogle af de ovennævnte organisationer, som DHF er medlem af, regulerer spørgsmålet.

I DHFs regler er det for at vurdere de relevante problemstillinger relevant at se nærmere på §§ 3 og 19.

§ 3:

Første gang, medierettigheder nævnes i lovenes § 3, er i 1999, hvor der var en del debat omkring emnet på DHFs repræsentantskabsmøde i juni, hvor forslaget blev vedtaget. Af debatten på mødet fremgår, at man er inde omkring overvejelserne, at TV-aftalerne repræsenterer en værdi, og at det af mange grunde er på tide, at der indføres noget i lovene om billedrettigheder.

I 2002 får bestemmelsen sin nuværende form, og lyder således:

”DHF besidder samtlige lyd- og billedrettigheder til ethvert arrangement, som DHF udskriver, overdrages eller giver tilladelse til i henhold til sine vedtægter, love og reglementer. Rettighederne omfatter enhver formidling af lyd og billeder fra arrangementerne til offentligheden i et hvilket som helst nuværende eller i fremtiden udviklet medie eller format, hvad enten formidlingen af lyd og billeder sker igennem analog eller digital teknik, via direkte eller tidsforskydte transmission på licensfinansieret eller abonnementsbaserede betalingsvilkår.”

§ 19:

Arbejdsgruppen har undersøgt bestemmelsens historie.

§ 19 (oprindeligt § 7) blev i sin nuværende ordlyd indføjet i DHFs love i 1991, og det er oplyst, at bestemmelsen ikke oprindeligt er tænkt som en rettighedsbestemmelse. Paragraffen er blevet brugt (altså med en anden ordlyd) som hjemmel til at give tilladelse til træningskampe i 1960'erne med det

formål at sikre sig en form for styring af, hvilken slags håndboldarrangementer, der blev afviklet i Danmark.

Det har formentlig ikke været hensigten fra koncipistens side, at § 3 og § 19 skulle læses i sammenhæng, men sådan må det naturligt være med den konstruktion, lovene har i dag.

§ 3 taler om ”tilladelse” og det eneste sted i lovene, vi får støtte til fortolkningen af, hvad der nærmere ligger i dette, er i § 19.

I § 19 står:

Distriktsforbundene, foreningerne og deres medlemmer og håndboldselskaber er forpligtet til:

”...

3) at indbente DHFs tilladelse til:

a) at arrangere turneringer eller kampe, hvori der er udsat pengepræmier på i alt 25.000,- kr. eller mere.

b) at arrangere turneringer eller kampe med deltagelse af udenlandske hold...

c) at deltage i turneringer eller kampe i udlandet...

d) at deltage med håndboldhold ved særlige håndboldarrangementer, der ikke er led i DHFs eller distriktsforbundenes turneringer eller stævner.

e) at lade sine medlemmer deltage på fremmede hold og ikke-medlemmer på egne hold i forbindelse med offentlige håndboldarrangementer

...”

Det er interessant at se på, at § 3 fastslår, at DHF besidder samtlige lyd- og billedrettigheder til arrangementer, DHF giver tilladelse til.

Af § 19 fremgår, at DHFs tilladelse omfatter turneringer og kampe med pengepræmier af et vist beløb, internationale turneringer m.v. og det eneste, der således ikke specifikt er fastslået som omfattet af kravet om tilladelse er herefter kampe, der spilles i Danmark og ikke omfatter deltagelse af udenlandske hold, og hvor eventuelle pengepræmier er under 25.000 kr. Dette vil typisk være træningskampe, der således herefter normalt ikke er omfattet af kravet om tilladelse fra DHF.

Af dette kan således modsætningsvis fastslås, at foreningerne som minimum selv ejer rettighederne (dvs. lyd- og billedrettighederne) til samtlige de træningskampe, der ikke er omfattet af § 19, punkt 3. I denne fortolkning er indlagt den forståelse, at formuleringen ”kamp” som udgangspunkt omfatter enhver form for kamp og derfor også ”træningskamp”. Hvis i givet fald kamp skal forstås mere snævert, således at formuleringen ikke omfatter træningskampe, vil formentlig samtlige træningskampe være undtaget fra kravet om tilladelse efter § 19.

I punkt 3d sondres mellem turneringer og stævner (stævnebegrebet er ikke anvendt andetsteds i § 19), og man kan blive i tvivl om, hvorvidt formuleringerne er bevidst anvendt, eller om formuleringen kamp/turnering er tilfældig og derfor måske skal dække over det samme?

Endelig rummer § 19 visse usikkerhedsmomenter i relation til, hvad der nærmere ligger i formuleringen ”særlige håndboldarrangementer” i punkt 3d.

En naturlig forståelse er den, at det i hvert fald vedrører velgørenhedskampe, testemonials o.l. – mere usikkert er det, om det også vedrører f.eks. kampe, der TV-transmitteres. Altså om en TV-transmission i sig selv er nok til, at en kamp falder under bestemmelsen ”særligt håndboldarrangement”. Den umiddelbare opfattelse er, at dette - i mangel af særlig hjemmel herfor - må besvares benægtende.

§ 19 omhandler i hvilke situationer, der skal søges tilladelse hos DHF. Eftersom bestemmelsen søger at rumme såvel kravene til arrangøren, til deltageren og til deltagerholdets klub og såvel inden- som udenlandske kampe, deltagere fra udlandet, særlige håndboldarrangementer m.v. er den temmelig vanskelig at læse, og uden nedenstående skematiske fremstilling, der er udarbejdet af arbejdsgruppen for at tydeliggøre de forskellige krav i § 19, er det absolut ikke ligetil at danne sig et overblik over, hvad DHF kræver af de forskellige interessenter. Man kan frygte, at bestemmelsen er tilsvarende vanskelig at administrere i praksis.

Til illustration af de situationer, hvor både arrangør og deltager er medlem af DHF og derfor omfattet af DHFs jurisdiktion, jf. § 19, stk. 1, har arbejdsgruppen udarbejdet nedenstående skema:

	Ansøgningsforpligtelsen ligger hos:			
	Arrangør:	Arrangør:	Deltager:	Deltager:
X=DHF skal give tilladelse	Turneringer / Kampe i DK	Turneringer / Kampe i udlandet	Turneringer / Kampe i udlandet	Turneringer / Kampe i DK
0=DHF skal ikke give tilladelse				
Pengepræmier fra 25.000	X a	0 b	X c	0 d
Pengepræmier op til 24.999	0 e	0 f	X g	0 h
Med deltagelse af udenlandske hold	X i	0 j	X k	0 l
Kun deltagelse af danske hold	0 m	0 n	X o	0 p
Deltagelse på fremmede hold	X q	0 r	X s	X t
Deltagelse af ikke-medlemmer på egne hold	X u	0 v	X w	X x
Særlige håndboldarrangementer	0 y	0 z	X æ	X ø

Skemaet skal forstås således:

I de lodrette kolonner skelnes mellem arrangøren af og deltageren i et håndboldarrangement, krydsmarkeringerne viser, hvornår arrangøren (de første 2 lodrette kolonner) hhv. deltageren (de sidste 2 lodrette kolonner) er forpligtet til at søge om DHF's tilladelse i henhold til § 19.

I de vandrette kolonner står de forskellige håndboldarrangements-typer, som § 19 beskæftiger sig med.

Eksempel 1:

Drejer det sig om et arrangement uden pengepræmier, i Danmark med udenlandske deltagere, er det for arrangørens vedkommende kolonne e og i, der skal ses på, og for deltagerens vedkommende kolonne h og l. Det følger heraf, at arrangøren skal søge tilladelse i henhold til § 19, og at dette skal ske med begrundelse i, at der kommer deltagere fra udlandet. De danske deltagere skal ikke søge tilladelse, da begge felter d og l er markeret med et 0.

Eksempel 2:

Drejer det sig om et arrangement med pengepræmier over 25.000 kr., i Danmark og uden deltagere fra udlandet, er det for arrangørens vedkommende kolonne a og m, der skal ses på, og for deltagerens vedkommende kolonne d og p. Det følger heraf, at arrangøren skal søge tilladelse i henhold til § 19, og at dette skal ske med begrundelse i, at der er tale om pengepræmier over 25.000 kr. Deltagerne skal ikke søge tilladelse, da begge felter d og p er markeret med et 0.

Eksempel 3:

Drejer det sig om et særligt håndboldarrangement, f.eks. en testimonialkamp i Danmark, med kun danske deltagere og uden pengepræmier, skal arrangøren, kolonne e, m og y ikke søge tilladelse i henhold til § 19, men deltageren skal jf. ø søge tilladelse.

Eksempel 4:

Som konsekvens af formuleringen i § 19 og dens rækkeområde, følger det endvidere, at hvis et privat selskab / Foretagende e.l. udskriver en turnering med 100.000 kr. i pengepræmie i Danmark med danske deltagere, så skal der ikke søges tilladelse fra arrangørens side, da arrangøren ikke er medlem af DHF, ligesom deltageren ikke skal spørge DHF, selvom deltageren er medlem, jf. d og p.

3.2.2. Delkonklusion.

Det ser ikke ud til, at koblingen mellem § 3 og § 19 har været ganske tilsigtet eller i hvert fald, at den ikke er tænkt tilstrækkeligt igennem, da den har nogle afledede virkninger, der formentlig har været utilsigtede.

Således som § 19 er formuleret, er den for ustruktureret og derfor usammenhængende i sin form. Bestemmelsen efterlader for stor plads til fortolkningstvivel og bør derfor omskrives for ikke at give rum til rettighedsdiskussioner.

Det kan konkluderes, at § 19 bl.a. viser, at kampe, der ikke er udskrevet af DHF, og der spilles i Danmark og ikke omfatter deltagelse af udenlandske hold, og hvor eventuelle pengepræmier er under 25.000 kr. - det vil typisk sige træningskampe - ikke er omfattet af bestemmelsens krav om tilladelse fra DHF, hvorefter det følger modsætningsvis af § 3, at klubberne selv ejer medierettighederne til disse kampe.

Herudover viser koblingen mellem § 3 og § 19, at medierettighederne – på grund af § 3 – overføres til DHF hvad angår mange af de kampe, som den enkelte arrangør, der er medlem af DHF, umiddelbart ellers ville have medierettighederne til.

3.2.3. Internationale Håndboldregler

IHF/EHF regulering af kampe, der ikke er udskrevet af forbund.

DHF er medlem af det Internationale Håndbold Forbund (IHF) og det Europæiske Håndbold Forbund (EHF), og skal således respektere de to internationale forbunds regelsæt. Arbejdsgruppen har af denne grund fundet det nødvendigt at undersøge, hvorvidt de internationale forbund i deres respektive regelsæt regulerer rettighederne til kampe, der hverken er udskrevet af de internationale forbund eller de nationale forbund. Hverken i IHF's eller EHF's regelsæt ses rettighedsfordelingen for så vidt angår kampe, der ikke er udskrevet af forbundene, at være reguleret.

Norsk Håndbold Forbund (NHF).

DHF sammenligner sig på mange områder med NHF, da de to nationale forbund i deres opbygning har en lang række lighedspunkter. Også juridisk kan det have relevans med en sammenligning, da Norge og Danmark i vidt omfang bygger på samme retstradition.

Ligesom DHF har NHF i deres love - § 14 – regler, der foreskriver, hvornår et medlem af NHF skal indhente tilladelse til at deltage i eller arrangere kampe. Reglerne svarer i sit indhold til reguleringen i DHF's § 19.

NHF har ikke eksplicit reguleret ejerskabet til medierettighederne i lovene.

Regler for Norges idrætsforbund (NIF).

NIF er, ligesom DIF i Danmark, norsk idræts hovedorganisation. NHF er medlemsforbund under NIF og er således underlagt NIF's regulering.

NIF's loves § 14, stk. 1, regulerer specialforbundenes rettigheder. Udgangspunktet er, at arrangøren af et idrætsarrangement har rettighederne til et idrætsarrangement. Det er videre nævnt i samme bestemmelse, at specialforbundene har rettighederne til de arrangementer, de selv arrangerer, samt rettighederne til de konkurrencer, der er reguleret af specialforbundene.

§ 14, stk. 2, understreger, at specialforbundene har medierettighederne til et arrangement, som vedkommende specialforbund organiserer. Specialforbundets bestyrelse tillægges endvidere kompetencen til at indgå medieaftaler. Endelig nævnes det, at deltagerne i et arrangement har krav på rimelig godtgørelse for deltagelse i arrangementer, der giver medieindtægter.

3.2.4. Delkonklusion.

I forsøget på at fastlægge retstilstanden for idrættens regulering af rettighedsforhold for kampe der ikke er udskrevet af DHF, har arbejdsgruppen fundet det relevant at undersøge de internationale håndboldforbunds regulering af området. Hverken IHF eller EHF regulerer imidlertid rettighederne til kampe der ikke er udskrevet af et forbund.

Endvidere har arbejdsgruppen undersøgt retstilstanden i norsk håndbold, idet norsk ret og dansk ret i høj grad bygger på samme retstradition og idet DHF i mange tilfælde ynder at sammenligne sig med NHF.

NHF har en bestemmelse i lovene som indholdsmæssigt er nærmest identisk med DHFs § 19. Medierettighederne til NHFs arrangementer er imidlertid ikke reguleret i NHFs love. NIFs love tillægger derimod medierettighederne til arrangøren af et idrætsarrangement. NIF's love tillægger dog i vidt omfang medierettighederne til specialforbundet, mod at specialforbundet, i rimeligt omfang, giver deltagerne i specialforbundsarrangementet en godtgørelse.

3.3. DIFs regler og medieaftalerne:

3.3.1. DIFs love.

DIFs love foreskriver følgende omkring rettigheder:

”§ 6

Stk. 1. Medlemsorganisationerne samt disses foreninger og foreningernes medlemmer er forpligtet til:

....

4. Ved offentlige konkurrencer at meddele på deres programmer, propositioner, anmeldelsesblanketter og alle andre offentlige dokumenter, at de er medlemmer af Danmarks Idræts-Forbund.

5. At stille aktivitetsudøveren, hvis denne er amatør, frit med hensyn til at bære den enkelte reklame på sit konkurrencetøj. Dette gælder dog ikke med hensyn til varemærker og almindeligt anerkendte logos på markedsført sportsbeklædning og materiel.

6. At stille aktivitetsudøveren, hvis denne er amatør, frit i sit valg af materiel, der kræver en personlig tilpasning, eller som har væsentlig indflydelse på aktivitetsudøverens præstation.

7. At respektere de særlige regler for eventuel deltagelse i OL, herunder regler om reklamer.

...

Stk. 2. De forpligtelser, der i henhold til disse bestemmelser er pålagt medlemsorganisationerne, påhviler på samme måde deres organisatoriske led, såsom lokalunioner, kredse m.v.”

Dette er alt, hvad DIF i sit regelsæt skriver om rettigheder. Interessant i denne sammenhæng er alene § 6, stk. 1, nr. 7, hvoraf det fastslås, at de særlige regler for deltagelse i OL, skal respekteres. Mere om disse regler nedenfor.

3.3.2. DIFs medieaftaler m.v.

Idrættens Medieudvalg forhandler bl.a. tv-rettigheder med tv-stationerne og fordeler tv-indtægterne mellem specialforbundene. Der er mellem DIF, specialforbundene under DIF og Team Danmark indgået overenskomst vedrørende radio- og billedrettigheder for perioden 1. maj 2001 – 30. april 2006. DIF og specialforbundene har i henhold til overenskomsten overdraget retten til salg og markedsføring af alle forbundenes radio- og billedrettigheder vedrørende idrætsbegivenheder til Team Danmark.

I henhold til overenskomsten afholder Team Danmark mindst én gang årligt et møde med DIF og specialforbundene med henblik på drøftelse af radio- og billedrettigheder, ligesom specialforbundene og Team Danmark derudover løbende i et samarbejde skal aftale, hvorledes rettighederne i henhold til aftalen bedst udnyttes.

Endvidere er det i overenskomsten fastslået, at Idrættens Medieudvalg med repræsentanter fra DIF, specialforbundene og Team Danmark fordeler tv-indtægter opnået fra tv-stationernes ret til at bringe nyhedsreportager.

Nyeste medieaftale

Der foreligger på baggrund af ovenstående en aftale indgået mellem Team Danmark, DIF og specialforbundene i DIF – herunder DHF – en aftale, der løber fra 1. maj 2006 til 30. april 2011. Aftalen erstatter en tilsvarende med løbetid fra 1. maj 2001 til 30. april 2006.

Af denne aftale fremgår, at følgende begivenheder er omfattet af overdragelsen af retten til salg og markedsføring af alle forbundenes radio- og billedrettigheder vedrørende idrætsbegivenheder til Team Danmark.

Aftalens § 2:

”De overdragne rettigheder omfatter samtlige idrætsbegivenheder, hvortil det pågældende specialforbund er indehaver – eller i overenskomstperioden måtte blive indehaver – af radio- og billedrettighederne.

Radio- og billedrettighederne til idrætsbegivenheder, som i henhold til pågældende internationale forbunds regler ikke tilhører den danske arrangør, er således som udgangspunkt ikke omfattet af rettighedsoverdragelsen. I de tilfælde, hvor det internationale forbund helt eller delvist overdrager ovennævnte rettigheder til den danske arrangør eller indgår aftale om kompensation som anført i § 11, er rettighederne imidlertid omfattet af nærværende overenskomst.”

Medieaftalen omfatter således alene de kampe, specialforbundet (her: DHF) råder over eller i aftaleperioden vil komme til at råde over, og med andre ord omfatter medieaftalen ikke de kampe, der ikke er udskrevet af DHF.

3.3.3. IOCs regler.

IOC skriver i deres ”Revenue generation Marketing & TV rights” - af 22. juni 2005 følgende:

”The IOC is the owner of the broadcast rights for the Olympic Games. The IOC is responsible for allocating Olympic television rights to broadcasting networks throughout the world through the

negotiation of rights agreements. The IOC manages Olympic broadcast partnerships to protect the longterm interests of the Olympic Movement.

The fundamental IOC television broadcast policy is specified in rules of the Olympic Charter:

The IOC takes all necessary steps in order to ensure the fullest coverage by the different media and the widest possible audience in the world for the Olympic Games. [Olympic Charter, Rule 51]

Broadcast rights are negotiated based on the principle of the availability of free-to-air coverage in the broadcasters' respective territories. The Olympic Games are one of the only major events in the world to maintain a free-to-air television policy.”

IOC besidder således suverænt TV-rettighederne i forbindelse med OL.

Desuden gælder en række forbud mod brug af OL-deltagerne i hjemlige reklamer o.l. (altså enhver form for kommerciel brug af den aktive i dennes hjemland), medens OL afvikles, men disse regler har ingen relevans for nærværende rapports konklusioner.

3.3.4. Delkonklusion.

Det kan derfor konkluderes, at DIFs love ikke regulerer spørgsmålet omkring retten til de kampe, der ikke er udskrevet af DHF, disse kampe beskæftiger medieaftalen sig heller ikke med, relevant her er alene de håndboldarrangementer, DHF råder over (eller i aftaleperioden kommer til at råde over).

Endelig kan det konkluderes, at IOCs regler slet ikke beskæftiger sig med de nationale forbunds rettighedsproblematikker og derfor heller ikke med retten til de kampe, der ikke er udskrevet af et forbund.

AFSNIT 4

Konkurrenceretlig regulering.

4.1. Konkurrenceloven.

I afsnit 2 om rettighedsforholdet efter gældende ret er det konkluderet, at det er arrangøren, som besidder de til et arrangement knyttede og afledte medierettigheder. Det er imidlertid i afsnit 3 om rettighedsfordelingen efter den idrætslige regulering konkluderet, at disse rettigheder i vidt omfang i medfør af DHFs love er tillagt forbundet som turneringsejer. Arbejdsgruppen har på baggrund heraf fundet anledning til at undersøge DHFs loves forenelighed med den konkurrenceretlige regulering.

Formålet med konkurrencelovens bestemmelser er at sikre, at der på det enkelte marked pågår en effektiv og virksom konkurrence uden begrænsninger i den enkelte virksomheds erhvervsfrihed. Virksom konkurrence omfatter både strukturelle og adfærdsmæssige forhold og søger at sikre, at den enkelte virksomhed til stadighed er i stand til at træffe uafhængige beslutninger. For den enkelte virksomhed består der således et konkurrenceretligt krav på muligheden for en selvstændig tilrettelæggelse af virksomheden og virksomhedens aktiviteter.

Konkurrencelovens §§ 6 og 11, som i alt væsentligt svarer til EU-traktatens Art. 81 og 82, indeholder de grundlæggende konkurrenceretlige regler; et forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler mv. og et forbud mod misbrug af dominerende stilling. Således forbyder § 6 enhver aftale, vedtagelse eller samordnet praksis mellem virksomheder, der har til formål eller følge at begrænse konkurrencen. Bestemmelsen tilsigter at hindre karteller og sammenslutninger, som i fællesskab kan blive i stand til at påvirke markedet og skabe en kunstig og unaturlig konkurrencesituation, til skade for såvel konkurrenter som forbrugere.

Tilsvarende forbyder § 11 misbrug af en dominerende stilling i den udstrækning, dette påvirker konkurrencen. Misbrug vil foreligge, når en dominerende virksomhed gennem vilkår og betingelser begrænser og bestemmer de øvrige aktørers erhvervsfrihed. I modsætning til § 6, der kræver 2 eller flere virksomheders deltagelse, kan én dominerende virksomhed egenhændigt overtræde § 11.

Konkurrencen på et givet marked er i almindelighed kendetegnet ved de erhvervsdrivendes uafhængige rivalisering og kamp om kundernes gunst og markedsandele. EUs institutioner har ved flere lejligheder udtalt, at sportssektoren har en række kendetegn, der gør, at effektiv konkurrence inden for denne sektor ikke nødvendigvis er det samme begreb som uden for. Det er ikke på samme måde et mål at eliminere svagere konkurrenter. Sektoren er i særdeleshed præget af en indbyrdes afhængighed både for så vidt angår selve eksistensen af konkurrenter og for de eksisterende konkurrenters niveau for at sikre spænding og høj kvalitet i sportsbegivenheden. Disse særegenheder ved markedet retfærdiggør dog ikke en fritagelse fra konkurrencereglerne. Udgangspunktet er derfor at de økonomiske aktiviteter som følger af sportsudøvelsen er underlagt gældende konkurrenceregler.

Det enkelte forbund under DIF betragtes i konkurrenceretlig henseende som en ”brancheforening” og dermed som en virksomhed omfattet af konkurrencereglerne. På grund af den europæiske sportsmodel, vil det enkelte forbund alt andet lige indtage en dominerende stilling på sit relevante marked. Dette skyldes, at sporten i henhold til den europæiske sportsmodel er opbygget ved en pyramidestruktur, baseret på ét internationalt, ét europæisk og ét nationalt forbund. De nationale forbund udgøres af klubber og foreninger, som igen udgøres af den enkelte idrætsudøver. Strukturen i sportsmodellen fastholdes og håndhæves effektivt gennem forbundenes egne bestemmelser om, at organisation af konkurrencer er forbeholdt de nævnte forbund, og at forbundenes medlemmer ikke må deltage i andre arrangementer end de, forbundet har arrangeret.

I Nice-erklæringen fra december 2000 anerkendte Det Europæiske Råd den eksisterende sportsmodel - uden dog at beskrive denne nærmere. I overensstemmelse hermed, anfægter man ikke generelt forbundenes monopolstilling, da deres institutionelle struktur anerkendes som værende den mest effektive måde at organisere sporten på, idet man samtidig anerkendte den sociale, uddannende og kulturelle funktion, som sporten har, og som giver sporten en særstatus.

4.2. Konkurrencerådets afgørelse vedrørende DBUs love. ^{note 1)}

Det ligger fast, at der ikke fra de danske konkurrencemyndigheders side er blevet taget stilling til DHFs loves forenelighed med konkurrenceretten. Konkurrencemyndighederne har derimod behandlet en sag vedrørende de tidligere for DBU gældende love.

¹ Konkurrencerådets afgørelse af 27. august 1997

Baggrunden for denne sag var, at Divisionsforeningen i 1996 indklagede DBU for Konkurrencerådet, idet Divisionsforeningen var af den opfattelse, at de daværende love for DBU var i strid med konkurrencelovens regler. DBUs love var forud for Konkurrencerådets afgørelse eksempelvis affattet således:

§ 54.1

”Uden DBU’s samtykke må udsendelse i radio og TV af kampe - eller dele deraf – hvori danske hold deltager ikke finde sted.”

Konkurrencerådet fandt under henvisning til konkurrencelovens bestemmelser omkring forbud mod misbrug af en dominerende stilling, at DBUs beføjelser i henhold til lovene skulle indskrænkes således, at klubbernes udnyttelse af radio- og TV-rettigheder til egne kampe ikke krævede DBUs accept. Det var Konkurrencerådets opfattelse, at § 54 begrænsede klubbernes mulighed for at udøve deres egne erhvervsmæssige rettigheder, herunder også i forbindelse med superligakampe. Dette synspunkt bygger selvsagt på en forudsætning om, at der overhovedet består en gruppe af ”egne kampe”.

Det blev lagt til grund, at både DBU og DBUs medlemsklubber udøvede erhvervsvirksomhed i konkurrencelovens forstand. Det faktum, at § 54 fratog klubberne muligheden for selvstændigt salg af rettigheder til egne kampe, indskrænkede klubbernes erhvervsfrihed og skadede konkurrencen på markedet, idet klubberne dermed manglede incitament til en optimering af den selvstændige præstation og udvikling af nye ydelser, eksempelvis gennem aktivering og salg af private kampe og arrangementer.

Konkurrencerådets afgørelse førte således til, at klubberne fik større frihed til at arrangere kampe og sælge disse uden at skulle indhente en forudgående godkendelse fra DBU. Spørgsmålet om ejerskabet til Danmarksturneringen og kampene i denne er fortsat uafklaret. Indtil videre har man været enige om, at rettighederne udnyttes og besiddes i fællesskab.

Som en konsekvens af Konkurrencerådets afgørelse, forhandlede Konkurrencestyrelsen og DBU et nyt regelsæt på plads. Herefter er fordelingen af medierettigheder mellem klub og forbund for så vidt angår DBU reguleret således:

§ 53.1

”De under DBU hørende klubber og tredjemænd (og disses spillere, ledere og trænere) er berettigede til at deltage i de af lokalunionerne, DBU, UEFA og FIFA udskrevne turneringer og kampe, i den udtrækning klubben eller den pågældende tredjemænd (eller vedkommende enkeltperson) ikke er udelukket herfra ved en beslutning herom truffet i overensstemmelse med lovene for den pågældende lokalunion, DBU, UEFA eller FIFA i henhold til propositionerne og øvrige bestemmelser for de pågældende turneringer og kampe.”

§ 53.2

”DBUs medlemmer og de øvrige under DBU hørende organisationer, klubber og tredjemænd (og disse spillere, ledere og trænere) må ikke uden forudgående godkendelse fra DBU arrangere, deltage i eller yde bistand til andre turneringer og kampe end de officielle turneringer og kampe, der er nævnt i § 53.1.”

§ 53.3

”Uanset reglen i §53.2 skal der dog ikke ansøges om DBUs forudgående godkendelse af følgende: Turneringer og kampe mellem hold fra de under DBU hørende klubber eller tredjemænd i sommer- og vinterpauserne for de officielle turneringer, der er nævnt i § 53.1.

Enkeltstående træningskampe mellem hold fra de under DBU hørende klubber eller tredjemænd under den løbende afvikling af de officielle turneringer og kampe som nævnt i § 53.1.

Enkeltstående velgørenheds-, jubilæums- eller andre tilsvarende privatkampe mellem hold fra en under DBU hørende organisation, klub eller tredjemænd og med deltagelse hovedsagelig af disses egne spillere, ledere og trænere, når fortjenesten fra arrangementet skal tilfalde en eller flere af de under DBU hørende organisationer, klubber eller tredjemænd eller en af DBU anerkendt organisation.

Enkeltpersoners deltagelse i turneringer eller kampe mellem rene skolehold, militærhold og firmahold.”

§ 54.1

”DBUs bestyrelse fastlægger de overordnede retningslinier for aftaler om fodbold i radio og TV.”

I overensstemmelse med Konkurrencerådets afgørelse fra 1997 og de nugældende love for DBU, er spørgsmålet om tv-rettigheder for de danske fodboldklubber på nuværende tidspunkt reguleret gennem en tv-aftale, indgået mellem Divisionsforeningen og DBU. Aftalen omfatter efter sin ordlyd alene kampe som afvikles som led i Danmarksturneringens Superliga og 1. division. Derimod er klubberne fritstillet i deres valg af tv-station f.eks. for så vidt angår de europæiske klubturneringer, ligesom det står klubberne frit for at sælge eventuelle private kampe, som klubberne nu i henhold til § 53.3 uden videre er berettiget til at arrangere og/eller deltage i.

Det bemærkes på dette sted, at der på repræsentantskabsmødet i DHF juni 1999 (hvor der blev diskuteret medierettigheder) var enighed om, at de regler, som Konkurrencerådet har udstukket omkring DBU og fodboldforeningerne, selvfølgelig helt parallelle og fuldstændigt skulle gælde på samme måde i DHF, som de gør det i DBU. DHF og Divisionsforeningen var enige om, at Konkurrencerådets opfattelse af billedrettigheder og andre erhvervsrettigheder i fodbold var umiddelbart at overføre til håndbold. Dette betyder, at heller ikke DHF's regler generelt må hæmme foreningernes erhvervs muligheder, hvad enten der er tale om kampe i tilknytning til eller uden for DHF's turneringer. Der var tillige på repræsentantskabsmødet enighed om, at erhvervs muligheder, der knytter sig til DHF's turneringer, hvor både foreningerne og DHF har rettigheder, kun kan udnyttes, når parterne er enige.

4.3. Øvrige forbunds regulering.

Arbejdsgruppen har på baggrund af gennemgangen af DHF og DBUs love fundet anledning til at undersøge øvrige forbunds regulering af rettighedsfordelingen omkring egne kampe. Arbejdsgruppen har til brug herfor valgt at undersøge reglementet for Dansk Badminton Forbund (DBF) og turneringsbestemmelserne for Dansk Ishockey Union (DIU), idet bemærkes, at disse er valgt ud fra deres størrelse og status i dansk sport og ud fra en formodning om, at disse forbunds regelsæt vil kunne være en indikator for den generelle holdning til rettighedsfordelingen hos danske forbund.

I modsætning til de for DBUs gældende love, er reglementet for DBF og turneringsbestemmelserne for DIU udformet i overensstemmelse med DHF's Love.

Således fremgår det af reglement for medlemskab af DBF, at DBF har ret til at kontrollere og godkende samtlige badmintonturneringer og arrangementer, som afvikles i Danmark, ligesom medlemmer af DBF hverken kan deltage i turneringer eller arrangementer arrangeret af andre end DBF uden

forudgående tilladelse fra DBF, eller deltage i udenlandske turneringer og arrangementer uden forudgående tilladelse fra DBF.

For så vidt angår medierettigheder er bestemt, at DBF besidder samtlige medierettigheder til ethvert arrangement, som afvikles i henhold til forbundets love og turneringsreglementer. Rettighederne omfatter enhver formidling af lyd og billeder fra arrangementerne til offentligheden i et hvilket som helst nuværende eller i fremtiden udviklet medie eller format, hvad enten formidlingen af lyd og billeder sker igennem analog eller digital teknik og hvad enten det sker "live" eller via "on demand" transmission.

Tilsvarende er bestemt i Love og Turneringsbestemmelser for DIU, at enhver turnering, der afholdes i Danmark, og som ikke udskrives af DIU, skal godkendes af DIUs administration. DIUs medlemmer må her i landet ikke medvirke ved eller deltage i arrangementer, stævner eller konkurrencer, som er arrangeret af andre organisationer end DIU, med mindre DIU giver forudgående skriftlig tilladelse hertil. Foreninger og organisationer tilsluttet DIU må kun spille mod hold, der er tilsluttet DIU eller andre nationale forbund under IHIF. Foreninger skal desuden indhente DIUs forudgående skriftlige tilladelse til foreningens deltagelse i træningskampe, løbende turneringskampe samt ishockeystævner i udlandet.

Dertil kommer, at DIU besidder samtlige medierettigheder til ethvert arrangement, som Unionen organiserer, overdrager eller giver tilladelse til i henhold til sine vedtægter og love. Rettighederne omfatter enhver formidling af lyd og billeder fra arrangementer til offentligheden i et hvilket som helst nuværende eller i fremtiden udviklet medie eller format, hvad enten formidlingen af lyd og/eller billede sker gennem analog eller digital teknik, via direkte eller tidsforskuet transmission på licensfinansierede eller abonnementsbaserede betalingsvilkår.

4.4. Øvrige fortolkningsbidrag.

Arbejdsgruppen er ikke i øvrigt bekendt med afgørelser eller udtalelser, som behandler spørgsmålet om et forbunds loves overensstemmelse med de konkurrenceretlige regler eller fordelingen af rettigheder mellem klubber og forbund. Der foreligger imidlertid en række afgørelser og tilkendegivelser fra Kommissionen, som forholder sig til klubbens fælles salg af tv-rettigheder gennem et fælles salgsorgan. Arbejdsgruppen har fundet, at visse af de synspunkter og retningslinier, som Kommissionen har lagt til grund i disse afgørelser, kan være af betydning ved den konkurrenceretlige vurdering af de enkelte forbunds love.

Fælles for Kommissionens behandling af sagerne omkring fælles salg af TV-rettigheder til fodboldturneringer er, at fælles salg af rettigheder som udgangspunkt anses som begrænsende for konkurrencen både mellem fodboldklubberne og mellem salgsorganet og fodboldklubberne, idet potentielle købere kun har en enkelt leverandør. Fælles salg er derfor som udgangspunkt i strid med traktatens artikel 81². Kommissionen har imidlertid opstillet en række betingelser, hvorunder fælles salg af tv-rettigheder desuagtet kan foretages, idet bemærkes, at det anerkendes, at der er behov for

² Kommissionens beslutning af 23. juli 2003 – Fælles salg af de kommercielle rettigheder til UEFA Champions League.
Kommissionens beslutning af 19. januar 2005 – Fælles salg af medierettighederne til Deutsche Bundesliga
Kommissionens meddelelse af 30. april 2004 – Kollektivt salg af medierettighederne til FA Premier League på eksklusivt grundlag

samarbejde mellem deltagerne med henblik på at organisere en fodboldliga, samt at der består en indbyrdes afhængighed og solidaritet klubberne imellem. En af betingelserne for et fælles salg af medierettigheder er, at visse af medierettighederne skal forblive hos de enkelte klubber, således at disse har mulighed for selvstændigt salg og disponering over disse.

Kommissionen har ikke taget stilling til, hvem der er indehaver af de rettigheder, som sælges via det fælles salgsorgan. Kommissionen har imidlertid ved flere lejligheder udtalt, at såfremt det fælles salgsorgan ikke opnår et tilfredsstillende salg, falder rettighederne tilbage til klubberne. Det er interessant, at rettighederne til disse kampe falder tilbage til klubberne, da dette nødvendigvis må bygge på en forudsætning om, at det er klubberne, som er de oprindelige rettighedshavere, og som overdrager rettigheder til det fælles salgsorgan.

4.5. Delkonklusion.

Sport drives i vidt omfang som erhvervsvirksomhed. Sporten er dermed en del af erhvervslivet og omfattes som sådan af konkurrencelovgivningen. I forhold til traditionel konkurrenceretlig behandling adskiller markedsstrukturen i sportssektoren sig fra traditionelle sektorer, idet målet for aktørerne ikke er at eliminere den svagere deltager, da det til stadighed er nødvendigt med et vist antal hold og deltagere.

Der foreligger ingen konkurrenceretlig afgørelse, som tager stilling til DHFs love. Det danske Konkurrenceråd fandt imidlertid i 1997, at DBUs love var i strid med konkurrencereglerne, idet lovene blandt andet fratog klubberne muligheden for selvstændigt salg af rettigheder til egne kampe og dermed indskrænkede klubbernes erhvervsfrihed i strid med konkurrencereglerne. Denne afgørelse bygger på en forudsætning om, at der eksisterer egne kampe for de enkelte klubber – kampe som DBU ikke var berettiget til at tiltage sig rettigheder over. DBU har i overensstemmelse med afgørelsen tilpasset sine love til konkurrencelovgivningen.

På repræsentantskabsmødet i DHF i juni 1999 gav såvel forbundet som Divisionsforeningen udtryk for, at afgørelsen omkring DBUs love var direkte anvendelig for så vidt angik DHFs love.

Der foreligger en række konkurrenceretlige afgørelser fra Kommissionen omkring fælles salg af medierettigheder. Disse viser, at det er Kommissionens opfattelse, at fælles salg af rettigheder påvirker konkurrencen på en skadelig måde. Følgelig tillades alene fælles salg af rettigheder under nogle nærmere opstillede betingelser. Kommissionen har påpeget, at klubberne selv skal beholde nogle af medierettighederne samt at rettighederne, i tilfælde af at det fælles salgsorgan ikke opnår et tilfredsstillende salg, falder tilbage til klubberne og ikke til forbundene. Dette synspunkt synes tillige at bygge på en forudsætning om, at klubberne er rettighedshaveren til de omhandlede arrangementer.

Sammenfattende er det arbejdsgruppens opfattelse, at det på baggrund af den foreliggende praksis må konkluderes, at konkurrencelovgivningen generelt begrænser et forbunds mulighed for egenhændigt at råde over medierettigheder til i hvert fald klubbernes egne kampe.

Af de foreliggende afgørelser kan udledes, at det i forhold til den konkurrenceretlige vurdering er afgørende, at de enkelte klubber bevarer råderetten over visse medierettigheder, således at klubberne får mulighed for at udnytte deres erhvervsfrihed og træffe uafhængige beslutninger omkring dette aktiv.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at DHFs love også tillægger forbundet medierettigheder over de kampe, der ikke er udskrevet af forbundene, hvorved den enkelte klubs erhvervsfrihed indskrænkes. Følgelig er det arbejdsgruppens opfattelse, at DHFs loves §§ 3 og 19 er mere vidtgående end de i konkurrenceretten anerkendte beskyttelseshensyn og sportsmodellens solidaritetshensyn tilsiger, og at §§ 3 og 19 derfor formentlig er i strid med den konkurrenceretlige lovgivning og næppe vil kunne håndhæves af forbundet.

Det bemærkes i denne forbindelse, at arbejdsgruppen ikke har forholdt sig til i hvilket nærmere omfang, de omhandlede bestemmelser er i strid med den konkurrenceretlige lovgivning. Arbejdsgruppen er dog af den opfattelse, at der ved vurdering heraf kan henses til DBU's love.

AFSNIT 5.

Konklusion.

Arbejdsgruppen har valgt at foretage delkonklusioner i de af rapportens afsnit, hvor det har været relevant

Delkonklusionerne kan sammenskrives i nedennævnte hovedkonklusion, men det er vigtigt for arbejdsgruppen at fremhæve, at hovedkonklusionen skal læses i sammenhæng med rapportens afsnit og de delkonklusioner, der er rundt omkring i rapporten.

HOVEDKONKLUSION.

Arbejdsgruppens opgave har blandt andet været at fastslå, om rettighedsforholdene, således som de er beskrevet i DHFs love, er i overensstemmelse med gældende ret.

Arbejdsgruppen kan fastslå,

at

DHFs love ikke er i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der fastlægger rettighederne til de arrangementer, der er undersøgt i rapporten, dvs. kampe, der ikke er udskrevet af et håndboldforbund,

at

DHF's love (§§ 3 + 19) i et ikke nærmere definerbart omfang højst sandsynligt er i strid med de danske konkurrenceretlige regler.

Som et vigtigt supplement til den nævnte hovedkonklusion skal følgende øvrige konklusioner fremhæves:

1.

I den immaterielretlige regulering er det fastslået, at en arrangør har rettighederne til private arrangementer, herunder medierettighederne.

Der findes ikke nogen love, der regulerer dette forhold, ligesom der ikke er en konkret dom, der har taget stilling til rettighederne for private arrangører, men arbejdsgruppen udleder konklusionen ud fra almindelige retsgrundsætninger.

2.

Sammenholdes DHFs love (§ 3 og § 19) med det retlige udgangspunkt som omtalt i pkt. 1, så kan det fastslås,

- at

en sammenholdelse af § 3 med § 19 i DHFs love umiddelbart tillægger DHF nogle rettigheder over private kampe, som ellers ville have tilhørt den private arrangør,

- at

selvom DHFs love, efter sin formulering, overflytter nogle rettigheder fra den private arrangør til DHF, er der, selv efter lovene, privat arrangerede kampe, der i alle tilfælde tilhører den enkelte privatarrangør,

- at

§ 19's krav om samtykke ikke omfatter træningskampe, hvorfor rettighederne til disse tilhører klubben.

3.

Arbejdsgruppen er i øvrigt af den opfattelse, at DHFs loves § 19 har en ustruktureret og ikke tidssvarende opbygning, der medfører stor usikkerhed om paragraffens udstrækning og derved også medfører usikkerhed omkring udstrækningen i rettighedsbestemmelsen i § 3.

Arbejdsgruppen opfordrer derfor allerede af denne grund til, at DHF meget hurtigt igangsætter et revisionsarbejde for så vidt angår § 3 og § 19.

4.

Udover det rent lovtekniske problem, omtalt i pkt. 3, er det arbejdsgruppens opfattelse, at det er sandsynligt, at formuleringen i DHFs loves § 3, sammenholdt med § 19, i et ikke nøjagtigt opregnet omfang, er i strid med de danske konkurrenceretlige regler, idet regelsættet i sin nuværende udformning medfører en unødvendig - og sandsynligvis retsstridig - hindring for den private arrangørs erhvervsudøvelse.

DHF opfordres derfor til, førend der måtte opstå en konkurrenceretssag, at vurdere §§ 3 og 19 i DHFs love i forhold til det konkurrenceretlige regelsæt, og bringe reglerne i overensstemmelse med de konkurrenceretlige regelsæt, der gør sig gældende i Danmark (jf. i vidt omfang det, der er sket med DBUs vedtægter).

København, den

Ulla Meinecke-Søes

Pernille Nørkær

Martin Lind

Ole Thiel

Litteraturliste

Fortegnelse over anvendt litteratur

Dansk og skandinavisk litteratur

Hanne Kirk **Deichmann**: *Programkoncepter – Ophavsret til tv-formater*, 1. udgave, Forlaget Thomson A/S, København 2002

Lars **Halgreen**: *Sportsret*, 1. udgave, Forlaget Thomsen A/S, København 2000

Lars **Halgreen**: *European Sports Law*, 1. udgave, Forlaget Thomsen A/S, 2004

Mogens **Koktvedgaard**: *Lærebog i Immaterialret*, 6. udgave, Jurist- og Økonomforbundets forlag, København 2002

DIFs ”Rapport vedrørende sportsrettigheder” 1999

Konkurrencenyt

Danske domme og afgørelser

UfR 1982.179 H – ”DBU-dommen”.

UfR 1986.272 SH - ”Lige på en studs”.

Bold.dk-dommen, afsagt af Østre Landsret d. 21/6 - 2002

Internetadresser

www.olympic.org

www.dif.dk

www.dhf.dk